

Ruben Willaert
restauratie & archeologie

Bergbosstraat (Merelbeke, Oost-Vlaanderen)

Projectcode: 2017H308

September 2017

ARCHEOLOGIENOTA

BUREAUONDERZOEK (FASE 0)

DEEL 2: PROGRAMMA VAN MAATREGELEN

Colofon

Ruben Willaert bvba
Ten Briele 14 bus 15
8200 Sint-Michiels-Brugge

Auteur: Wouter Van Goidsenhoven
Wetenschappelijke begeleiding: Dieter Demey

Het eventuele nummer van het wettelijk depot of het buitenlandse equivalent hiervan: /
De naam en het erkenningsnummer van de erkende archeoloog:
Janiek De Gryse, OE/ERK/Archeoloog/2015/00043

© Ruben Willaert bvba, Sint-Michiels-Brugge, 2017

Niets uit deze uitgave mag vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie of welke wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Ruben Willaert bvba.

Ruben Willaert bvba aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit de toepassing van de adviezen of het gebruik van de resultaten van dit onderzoek.

INHOUDSTAFEL

Deel 2: Programma van maatregelen	4
2.1 Administratieve gegevens	4
2.2 Synthese	5
2.3 Gemotiveerd advies	6
2.4 Conclusie	6
Deel 3: Bibliografie.....	7

FIGURENLIJST (2017H308)

Figuur 1: Projectgebied weergegeven op de GRB-basiskaart (Bron: Geopunt) 5

TABELLENLIJST (2017H308)

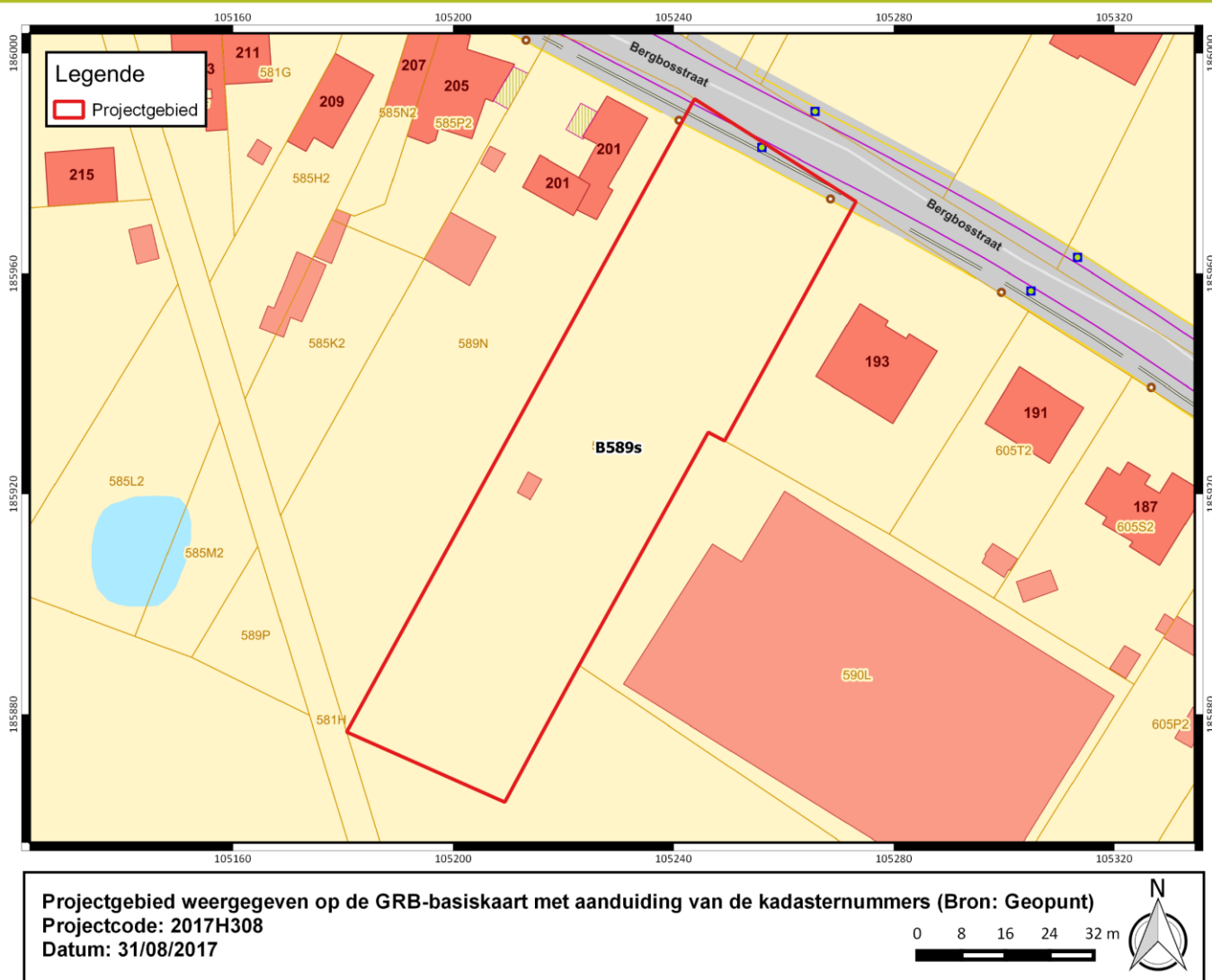
Tabel 1: Administratieve gegevens: De administratieve gegevens identificeren de actoren die betrokken zijn bij het vooronderzoek en de locatie van het vooronderzoek. 4

Deel 2: Programma van maatregelen

2.1 Administratieve gegevens

Tabel 1: Administratieve gegevens: De administratieve gegevens identificeren de actoren die betrokken zijn bij het vooronderzoek en de locatie van het vooronderzoek.

a) De naam en het adres of maatschappelijke zetel van de initiatiefnemer	Farys CVBA Stropstraat 1 9000 Gent	
b) Het erkenningsnummer van de erkende archeoloog	OE/ERK/Archeoloog/2015/00043	
c) De naam en het adres of maatschappelijke zetel van de erkende archeoloog	Janiek De Gryse Ten Briele 14 bus 15 8200 Sint-Michiels-Brugge	
d) De locatie van het vooronderzoek met vermelding van:	Provincie	Oost-Vlaanderen
	Gemeente	Merelbeke
	Deelgemeente	/
	Postcode	9820
	Adres	Bergbosstraat 9820 Merelbeke
	Toponiem	Bergbosstraat
	Bounding box (Lambertcoördinaten)	$X_{\min} = 105132$ $Y_{\min} = 185859$ $X_{\max} = 105343$ $Y_{\max} = 186006$
e) Het kadasterperceel met vermelding van gemeente, afdeling, sectie, perceelsnummer of -nummers en kaartje	Merelbeke, Afdeling 2, Sectie B, nr's: 589s Figuur 1	

Figuur 1: Projectgebied weergegeven op de GRB-basiskaart (Bron: Geopunt)

2.2 Synthese

De opdrachtgever plant de constructie van een nieuw pompstation aan de Bergbosstraat te Merelbeke. Het terrein is ca. 4200m² groot en is momenteel in gebruik als weide en akkerland. De geplande ingreep bereikt een diepte van ca. 4m onder het huidige maaiveld ter hoogte van het pompstation en 0,5m – Mv waar een verharding en toegang in klinkers wordt aangelegd. De werkzaamheden beslaan een gecombineerde oppervlakte van ongeveer 1300m².

Landschappelijk gezien is het plangebied gelegen in de zandleemstreek. Het plangebied is gelegen net ten zuidwesten van de zandrug waar het dorpscentrum van Merelbeke zich heeft ontwikkeld. De Quartairgeologische kaart geeft een profielopbouw weer bestaand uit een zuiver laat-Pleistoceen eolisch dek. Het sediment bestaat, volgens de bodemkaart, uit droog (lemig) zand. Dit gegeven impliceert een relatief éénduidige archeologische situatie waar eventueel aanwezige resten zichtbaar zijn onder de teelaarde. De kans bestaat dat, gelet de topografische situatie, er zich op het plangebied enig colluvium heeft afgezet. Vermoedelijk moet de echte accumulatie van afgespoeld bodemmateriaal verder naar het westen en zuiden gezocht worden.

Historische en cartografische bronnen geven het beeld van een rurale regio. Op de kaart van Ferraris staat het terrein ingekleurd als akker. Tot op heden wordt het terrein (ten dele) bewerkt. Op of in de

onmiddellijke omgeving van het plangebied zijn geen archeologische waarden gekend. Het merendeel van de gekende vindplaatsen is gelegen aan de overzijde van de Schelde. Deze gekende waarden bestaan in hoofdzaak uit enerzijds materiaal gerecupereerd in het kader van veldprospecties en anderzijds circulaire grafmonumenten uit de bronstijd, gekend door luchtfotografische prospectie. Een andere cluster is waar te nemen op de top van de noordoostelijk gelegen zandrug, tegen het centrum van Merelbeke. Meest relevant van deze waarden betreft een opgraving uit 2000-2001 in het centrum van Merelbeke o.l.v. W. Declercq (CAI 37084). Hierbij werden bewoningssporen uit de romeinse periode en vroege middeleeuwen aangesneden (o.a. een weg), evenals funeraire sporen uit de vroege middeleeuwen. Ook werden resten van defensieve structuren uit beide wereldoorlogen geregistreerd. Aansluitend werd in 2015 een proefsleuvenonderzoek uitgevoerd op het aangrenzend terrein o.l.v. J. Hoorne (CAI 211306). Hierbij werd een restant van de weg uit de vroege middeleeuwen aangesneden die met de opgraving uit 2000-2001 reeds was waargenomen. Daarnaast werden ook sporen uit de middeleeuwen en post-middeleeuwse periode geattesteerd.

Op basis van de landschappelijke gegevens, evenals de gekende waarden in de regio kan een aanzienlijk archeologisch potentieel afgeleid worden ten aanzien van de ruime omgeving van het plangebied. De verwachting bestaat uit klassieke sporenarcheologie waarbij eventueel aanwezige resten zichtbaar zijn onder de bouwvoor. De geplande ingrepen bedreigen echter een dermate beperkte oppervlakte dat verder archeologisch onderzoek als weinig zinvol wordt beschouwd.

2.3 Gemotiveerd advies

Voor de geplande werken aan de Bergbosstraat te Merelbeke worden geen verdere onderzoeksdaden aanbevolen. Het voornaamste argument om af te zien van verder onderzoek is de beperkte oppervlakte van de bodemingreep. De gecombineerde oppervlakte die bedreigd wordt door de constructie van het pompstation en de verharding bedraagt 1300m². Gelet het verwachtingspatroon waarbij eventueel aanwezige resten reeds zichtbaar zijn onder de bouwvoor zou een proefsleuvenonderzoek de meest aangewezen onderzoeksmethode zijn. Een proefsleuvenonderzoek op een terrein met dermate beperkte oppervlakte kan echter zelden of nooit tot een wezenlijke kenniswinst leiden in ruraal gebied. Het gebrek aan ruimtelijk inzicht is in dit geval de voornaamste oorzaak van een gebrek aan een potentiële kenniswinst. Meer dan een gefragmenteerde indicator voor menselijke aanwezigheid in het verleden kan niet verwacht worden op dermate beperkte onderzoeksoppervlaktes met dergelijk ruraal karakter. De financiële kost van het proefsleuvenonderzoek zou ook nooit opwegen tegen de mogelijke resultaten. Het is dan ook op basis van een kosten-batenanalyse dat afgezien dient te worden van verder schrijdend onderzoekstraject.

Uiteraard in dit geval gewezen te worden op de archeologische meldingsplicht, conform artikel 5.1.4 van de huidige wetgeving met betrekking tot het onroerend erfgoed.

2.4 Conclusie

De opdrachtgever plant de constructie van een nieuw pompstation aan de Bergbosstraat te Merelbeke. De landschappelijke en cartografische informatie, evenals de gekende archeologische vindplaatsen indiceren een beduidend archeologisch potentieel inzake resten van rurale bewoning uit relevante periodes. Onderzoek op een terrein met dermate beperkte oppervlakte kan echter niet leiden tot wezenlijke resultaten. Op basis van de kosten-batenanalyse moet afgezien worden van verdere onderzoeksdaden.

Deel 3: Bibliografie

Agentschap Onroerend Erfgoed 2016

AGIV

DOV Vlaanderen

Geoportaal

Geopunt